

Tim Keller – Vernieuwend Evangelist

D.T. Brinkman, 2011 © Stg. BTO Yarah – www.yarah.nl

De laatste tijd is er in de Christelijke pers veel aandacht voor de predikant, evangelist, en succesvol auteur Tim Keller. Het Friesch Dagblad (FD) heeft zelfs een speciale website ¹⁾ voor hem online gezet onder de titel: **Tim Keller – de boodschap van een vernieuwend Evangelist**. Via deze website kan men Keller's boeken aanschaffen via het FD.

Het FD heeft een naam hoog te houden als 'Christelijke krant'. En wat door het FD aangeboden wordt vindt dan ook ruime ingang in Christelijke kring. Immers “Het komt van het FD!” – en dus: “vertrouwd”.

Het FD schrijft op haar site over Keller (foto rechts):

Tim Keller is één van de invloedrijkste geestelijk leiders in de Verenigde Staten en daarbuiten. Zijn preken worden via internet door vele duizenden mensen over de hele wereld beluisterd. Keller groeide op in Pennsylvania. Hij studeerde aan de Bucknell University, Gordon-Conwell Theological Seminary en Westminster Theological Seminary. [...] New York Magazine noemde Keller de meest succesvolle evangelist in de stad, doordat hij inziet dat de jonge generatie afgestudeerden en kunstenaars in grote mate verantwoordelijk zijn voor de ontwikkelingen in de cultuur en dat het belangrijk is deze groep in hun eigen taal en sfeer tegemoet te treden.

En Wikipedia ⁱⁱ⁾ schrijft over Keller verder nog:

De Redeemer Presbyterian Church [welke door Keller gesticht is] wordt wekelijks bezocht door zo'n vijftienduizend mensen (2009). Door de week vinden allerlei activiteiten plaats. De afgelopen jaren werden ruim honderd nieuwe gemeenten gesticht. De boodschap van Tim Keller richt zich op moderne mensen: zijn uitleg van de Bijbel is voor ongelovigen, twijfelaars én voor gelovigen.

De site “Kerknieuws” (IKON) schrijft ⁱⁱⁱ⁾ onder de kop: “Tim Keller als nieuwe voorbeeldtheoloog” het volgende:

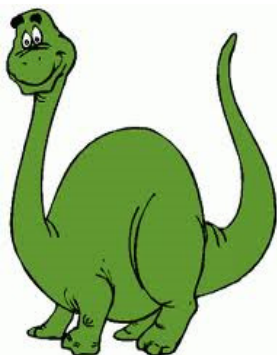
In al zijn boeken wordt het inmiddels duidelijk: Keller probeert een betere wereld te creëren. Hij wil onder christenen de vaardigheden, die daar voor nodig zijn, stimuleren. Dat doet hij in vlotte taal en met verschillende, levendige voorbeelden. Zijn boeken zijn daarom prettig om te lezen en zetten je aan het denken, zelfs als je de opvattingen van Keller niet allemaal deelt.

Keller is “Presbeteriaans” (= reformatorische stroming geworteld in de Schotse reformatie) en wordt tevens gezien als Evangelicaal, met name omdat Keller niet vies is van uitdrukking als “wedergeboren Christen” e.d.

Een Evangelicale Presbyteriaan

Mijn interesse was gewekt in deze man en wat hij brengt. Daarom zocht ik nog wat verder en kwam een artikel tegen waarin een gedeelte uit een interview met Keller, met grote instemming van de

auteur van het artikel, werd geciteerd. De website die hem citeert, “Uncommon Descent”, is een christelijke site welke “Intelligent Design” uitdraagt. Daarnaast was ik door een zuster (via-via) geattendeerd op de grote belangstelling die er is voor Keller onder Nederlandse theologen. Zoals eerder gemeld verkoopt het Friesch Dagblad zijn boeken en besteedde ook het Reformatorisch Dagblad aandacht aan Kellers' invloed – waarbij zij overigens hun teleurstelling uitspraken over het feit dat een 'populist' als Keller wél aandacht krijgt maar Nederlandse theologen die hetzelfde uitdragen níet omdat zij er niet in slagen “de toon van het gewone volk te vinden”...

In het artikel ^{iv)} lezen we, ondermeer, het volgende:

Vraag – “*In uw boek breekt u kort een lans voor de validiteit van de Evolutie op een gelimiteerd, beperkt, gebied [...] maar wanneer u dat doet, zorgt u toch dat de historiciteit van de zondeval en de noodzaak voor een redder ter discussie komt te staan?*”

Antwoord van Keller – *Oh, het is een beetje verwarrend, maar eigenlijk hou ik gewoon dezelfde lijn als de katholieken, voor zover ik kan zeggen. De katholieke Kerk is altijd in staat geweest om vast te houden aan een geloof in een historische zondeval -het is echt gebeurd, het is niet alleen representatief voor het feit dat het menselijk ras soort ontspoort is. Er zijn er ook die zeggen: "Er is geen God en alles wat er is, is ontstaan door evolutie" (naturalistische evolutie) dan heb je daarnaast 'theïstische evolutie': God is begonnen met dingen die jaren geleden en alles is tot stand gekomen door het proces van evolutie. Ook heb je jonge-aarde creationisme: dat is "God schiep alles in zes dagen van 24 uur." – Voor mij, hebben alle drie van die posities onoverkomelijke moeilijkheden. [...] Hoe kan het dat de dood er was voordat Adam en Eva in zonde vielen? Het antwoord is, ik weet het niet. Maar alles wat ik weet is, eten dieren geen insecten? Eten insecten geen planten? Er moet dus al eerder sprake van dood zijn geweest. Met andere woorden, als je je realiseert, "Oh wacht, dit is echt ingewikkeld", dan realiseer je je, "Ik heb dit niet uit te zoeken voordat ik erachter gekomen ben dat Jezus Christus uit de doden is opgewekt."*

Een hoogst *bevreemdend* en *ontwijkend* antwoord. De verwijzing naar de leer van de Katholieke kerk baart zorgen, is die lijn zo 'gewoon' als Keller voordoet? Maar ook de opmerking “ik hou dezelfde lijn aan” (aangaande de 'evolutie'-gedachte dus). Verder doet Keller de áánname dat “de dood er was voor Adam en Eva”.

Daarom moest er verder gezocht worden; wat leert Keller nu wérkelijk over de schepping en de zondeval? Want het antwoord op die vraag kan het verschil maken in het accepteren van Keller's boeken/leringen (Bijbels of niet). Hoewel vaag, weinig direct en nog steeds ontwijkend, is het te vinden in een artikel van de hand van Keller zelf.

Schepping, Evolutie en Christelijke leken

In het artikel “Schepping, Evolutie en Christelijke Leken” ^{v)}, gepubliceerd door The BioLogos Foundation en van de hand van Tim Keller zelf, doet Keller uit de doeken wat zijn visie is op de eerste hoofdstukken van Genesis. Het gaat te ver om een 14 pagina's tellend, Engelstalig, artikel volledig te vertalen en over te nemen hier – *u kunt het via internet vinden en/of mij per mail om een kopie er van verzoeken*. Daarom volgt hier in hoofdlijnen een samenvatting van Keller's essay.

Als eerste valt op dat Keller zich in zijn essay beroept op “*het werk van experts op het vakgebied; het onderwerp Bijbelse Autoriteit vereist dat ik mij verlaat op het werk van de beste exegeten en*

geleerden [...] Daarnaast moet ik mij verlaten op het werk van filosofen [...] wanneer we komen bij de vraag met betrekking tot Adam en Eva, moet ik kijken naar de theologen – in het kort, als ik mij als predikant wil richten op het helpen van gelovigen en onderzoekers die coherent het werk van de wetenschap en Bijbel in één lijn willen brengen moet ik het werk van wetenschappers, exegeten, filosofen en theologen lezen en deze vervolgens interpreteren voor mijn mensen”.

Hier horen we de klassieke hoog-kerkelijke gedachte doorklinken: “Dominee zoekt het wel even uit voor de leken” en hij is het die “de ingewikkelde materie voor de arme, domme, schapen interpreteert”. Maar wat ik persoonlijk het ergste vind is: Ds. Keller gaat te rade bij ... mensen! Hij zoekt, althans dat geeft hij niet aan in zijn essay, de antwoorden niet in de Bijbel of onder leiding van de Heilige Geest; als éérste gaat hij te rade bij mensen. En dan ook nog mensen die Gods Woord, zie de lijst die hij noemt, verwerpen.

Drie vragen

In zijn essay wil Keller drie vragen beantwoorden. De vragen en de (samengevatte) antwoorden volgen korthedshalve alsmede enig commentaar:

#1 “Als God de evolutie heeft gebruikt om te scheppen, dan kunnen we Genesis 1 niet letterlijk nemen, en als dat niet kan, waarom nemen we andere delen van de Bijbel dan wél letterlijk?”

#Antwoord – De manier om de autoriteit van de Bijbel te respecteren is de tekst te nemen zoals die gelezen wil worden. Soms moeten we het letterlijk nemen, soms niet. We moeten luisteren naar de schrijvers, niet ons denken en onze agenda er op willen drukken.

“Het principe is – het feit dat het éne gedeelte van de Schrift niet letterlijk genomen moet worden, betekent niet dat een ander deel dan ook niet letterlijk genomen moet worden”

Vervolgens geeft Keller een lange verhandeling over Genesis 1, en verklaart uiteindelijk dat Genesis 1 volgens hem niet een letterlijk scheppingsverhaal geeft maar dat het een “lied op de schepping” is. Genesis 1, zo schrijft Keller “geeft ons een verslag van de schepping die de natuurlijke orde niet volgt”. Hij verwijst hierbij naar de 4e dag als voorbeeld: “er is bijvoorbeeld licht op de eerste dag voordat er ook maar een bron van licht -de zon, maan of sterren- is”.

Genesis 2 is volgens Keller, hier komen we op terug, echter wél letterlijk te nemen.

De manier van uitleggen impliceert een vóóronderstelling; namelijk dat de aarde “en al wat er op leeft” **niet** door God geschapen is. Als je van die vooronderstelling uitgaat en Genesis 1 leest, kun je inderdaad daar een soort van 'evolutionair proces' in *in*lezen. En dat is exact wat Keller doet.

Keller schrijft:

“De conclusie: we mogen de gang van zaken in Genesis 2 letterlijk opvatten, maar in Genesis 1 niet [...] wat betekent dit? Het betekent dat Genesis 1 niet onderwijst dat God de wereld in zes dagen van 24 uur geschapen heeft. Natuurlijk onderwijst het ook geen evolutie omdat het precieze proces hoe God het leven heeft gemaakt niet beschreven wordt. Echter het sluit [ook] niet uit dat de aarde extreem oud is ”

Wat Keller dus beweert: Genesis 1 beschrijft **niet** hoe de aarde geschapen is (ik kan u aanraden het Genesis 1 eens te lezen en deze bewering te toetsen!) en **omdat het geen biologische verhandeling is over het ontstaan van het leven** beschrijft het ook de evolutie niet – maar tévens suggereert hij hiermee dat dat wél het enige juiste antwoord op de vraag is naar het ontstaan van het leven; wat hij zegt, feitelijk, is “het staat er dan wel niet, maar het **is** wel zo”.

#2 “als Biologische Evolutie waar is, betekent dat dan dat we niet meer dan dieren zijn, voortgedreven door onze genen en dat ons gedrag kan worden verklaard uit louter natuurlijke selectie?”

Antwoord – Nee, geloof in evolutie als een biologisch proces is niet het zelfde als geloven in evolutie als 'wereldbeschouwing'.

Uit de eerste vraag en het antwoord er op blijkt reeds dat Keller onomwonden de evolutietheorie aanhangt als 'bron van het leven'. De hieruit volgende conclusie, in bovenstaande vraag, is de enig juiste. Keller echter maakt nu een bocht in zijn denken. Hij aanvaardt niet de wetenschappelijke conclusie van zijn eigen opvatting, maar creëert een onderscheid in twee verschillende evolutionaire modellen:

1. EBP → Evolutionair Biologisch Proces;
2. GTE → Grote Theorie van Evolutie.

Volgens Keller is de 'GTE' wat de (moderne) evolutionist aanhangt: de evolutietheorie *als de verklaring voor 'alles'*. Het 'EBP' zou volgens hem echter het juiste, voor de Christen aanvaardbare, denken zijn.

Evolutionair Biologisch Proces

Met het EBP bedoelt Keller dat het leven is ontstaan, ontwikkeld, op evolutionaire wijze. Oftewel een volmondig: “Ja, het leven is ontstaan door evolutie”.

Daarmee ontkent hij, nogmaals, de waarheid van Genesis 1 namelijk: dat God de Schepper is van de Hemelen en de Aarde en al wat daar in is. Het kan, en ik geloof dat dat zo is, zeker waar zijn dat Genesis 1 in een rudimentaire, 'dichterlijke', vorm geschreven is - dat doet niets af aan het simpele feit dat de tekst zonneklaar is: **God** is de **Schepper**. In Genesis 2 wordt dit dan ook, in de eerste verzen, als zodanig herhaald en bevestigd. Keller ontkent wat veel evangelische theologen jarenlang hebben begrepen en geleerd: Genesis 2 is de 'nadere uitwerking' van Genesis 1. Volgens hem kan dat niet waar zijn. Letterlijk zegt hij “*ik geloof dat Genesis 1 niet letterlijk genomen moet worden omdat ik denk dat de auteur dat niet van ons verwacht*”^{vi}).

Keller meent, onder verwijzing naar anderen, dat het mogelijk is te geloven in “EBP” en het “GTE” af te wijzen; tevens onderwijst hij dus dat het mogelijk is te geloven in evolutie als bron van het leven maar daarnaast, volgens hem, te geloven in 'een historische adam en eva'.

#3 Als Biologische Evolutie waar is, en er zijn dus geen historische Adam en Eva geweest, hoe kunnen we dan weten waar zonde en lijden vandaag komt?

#Antwoord – geloof in de evolutie kan samengaan met een geloof in een historische (zonde)val en een letterlijke Adam en Eva. Er zijn veel onbeantwoorde vragen rondom dit onderwerp – daarom moeten Christenen die geloven dat God de evolutie gebruikt heeft open staan voor elkaars visies.

In een ruim 6 pagina's durende verhandeling volgt een verdere verdieping op dit antwoord van Keller. Kort samengevat kan het als volgt worden weergegeven: Keller is van mening, *althans: hij voert bronnen aan die deze mening aanhangen en stemt hier grotendeels mee in*, dat het mogelijk c.q. denkbaar is *dat door evolutie* er uiteindelijk een 'Adam en Eva' zijn geweest. Hij verwijst hierbij naar bijvoorbeeld Paulus' schrijven ^{Rom. 5:12v.v.} waar de Apostel het bestaan van Adam en de zondeval als een vaststaand feit opvoert.

De vraag die er dan echter rijst: waren Adam en Eva niet de éérste mensen in deze visie maar de

(voor)ouders van de mens 'zoals wij die nu kennen'? Waren er inderdaad 'overgangsvormen' voordat de 'moderne mens' ontstond?

Welke vorm van mens-zijn hadden Adam en Eva dan? **Worden wij als 'moderne mens' verantwoordelijk gehouden voor, bijvoorbeeld, het gedrag van de Neanderthaler die -volgens de zelfde wetenschappers die Keller opvoert- niet meer dan "recht op lopende apen" waren die niet konden lezen en schrijven?** Hoe zouden ze dan het 'scheppingsverhaal' overgedragen hebben? Er is in bijvoorbeeld rotstekeningen, die beweerdelijk door 'primitieve mensachtigen gemaakt zijn' (cro-magnonmens, die de voorouder van de huidige mens zou zijn) geen énkele aanwijzing hiervoor terug te vinden!

Keller lijkt oprecht te geloven dat de zondeval daadwerkelijk plaatsvond en wil daaraan vast houden. Mede omdat hij zéér goed weet dat zonder een zondeval... de dood en opstanding van Christus totaal nutteloos zou zijn geweest en daarmee de kern van het Christelijke geloof 'ten val' is gebracht.

Adam en Eva waren in zijn ogen mensen die daadwerkelijk geleefd hebben. Tevens waren zij volgens hem het product van Evolutie. Hij haalt daarbij ene Kidner aan die meent dat Adam en Eva **"door God uit het menselijke ras van gereedschap-makers (= neanderthalers of cro-magnonmens, RB) werden uitverkoren en hun begiftigde met het beeld van God"**. En zo zou alleen de mens **"uit Adam en Eva"**, in tegenstelling tot de dieren, **"naar het beeld van God zijn"**. Hij grijpt vervolgens terug op Augustinus die onderwees dat Adam en Eva in eerste instantie mensen waren **"die niet in staat waren te zondigen"** en verwerden tot mensen **"in staat te zondigen"**.

Maar! Wanneer we van mening zijn dat Adam en Eva afstammen van 'oer-mensen' waarvan wetenschappers menen dat ook zij elkaar vermoordden, dieren dood maakten, alle, zondige, menselijke gedragingen en emoties kenden en, in zijn algemeenheid, **dus zonde bedreven** hoe zouden Adam en Eva dan -als zij tot dat inmiddels zondige geslacht behoorden!- **NIET** gezondigd hebben en **NIET** in staat zijn geweest te zondigen? Dan zou dus, deze redeneringen volgend, God hen hebben 'uitverkoren', hebben begiftigd met Zijn Geest, en vervolgens zouden zij daarna wederom in zonde zijn gevallen? Dat is toch een onnavolgbare logica en totaal in strijd met wat wij leren uit Gods Woord – ook uit Genesis 2, waaraan Keller wil vasthouden? Hij gaat zelfs zover dat hij schrijft **"Het zou mogelijk zijn geweest dat Adam en Eva conditionele onsterfelijkheid hadden ontvangen"** ^{vii)}.

Modellen, vragen en .. geen antwoord?

Keller roept veel meer vragen op dan dat hij beantwoordt. Hij confronteert de lezer met allerlei modellen en gedachten. Theorieën, .. waar we uiteindelijk niets aan hebben. Wat echter wel onomstotelijk blijkt is dat hij een Schepper van Hemel en Aarde ten diepste verwerpt. Hij verwerpt de gedachte dat God bij machte is geweest een mens te scheppen. Volgens hem is de mens ontstaan als product van een "Evolutionair Biologisch Proces". Want, zo sluit hij uiteindelijk zijn schrijven af:

"in dit essay pleit ik voor het belang van het geloof in een historische Adam en Eva en heb ik mede getoond, langs verschillende wegen, dat het mogelijk is die visie vast te houden en tevens te geloven dat God het Evolutionair Biologisch Proces heeft gebruikt"

Keller gebruikt (daarmee) zéér veel woorden en omwegen om slechts één ding te willen poneren: de mens is het product van evolutie. Hij wil daarbij tevens **de schijn ophouden** 'orthodox' te zijn en daarom de zondeval niet loslaten. Immers; hij beseft zich zeer wel dat wanneer hij Genesis 2 loslaat, de gelovigen, veel gelovigen, hem niet meer zullen accepteren als predikant. De gedachte echter dat

het leven is ontstaan uit een “ Evolutionair Biologisch Proces” is een gedachte die langzamerhand onder veel Christenen post heeft gevat. Keller acht kennelijk de tijd daarom rijp openlijk deze gedachte te onderwijzen. Zich niet beseffend dat er maar één logische conclusie is wanneer iemand stelt dat “Adam en Eva het product zijn van een Evolutionair Biologisch Proces” namelijk deze: dat daarmee God **de Schepper** verworpen wordt door hem.

Daarmee verwerpt hij ook onze Here Jezus Christus want hoewel Keller claimt vast te willen houden aan de Apostel Paulus' woorden, schijnt hij niet op de hoogte te zijn wat de Apostel schrijft in Kolossenzen 1:16

“want in Hem zijn **alle dingen geschapen**, die **in de hemelen en die op de aarde zijn**, de zichtbare en de onzichtbare, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten; **alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen**”

Tot slot...

Het is verdrietig vast te moeten stellen dat een man als Keller, die zoveel invloed heeft in de Christelijke wereld en zoveel goede dingen -althans, naar ik aanneem- heeft verricht (waaronder velen tot geloof brengen) nu zo overduidelijk de Here God reduceert tot een 'macht' die niet eens in staat zou zijn geweest deze wereld, het leven er in, te scheppen. Dit terwijl het door Keller als “geloofwaardig” bestempelde Genesis 2 onderwijst: “*Ten tijde, dat de HERE God aarde en hemel maakte [...] man en vrouw schiep Hij hen, en Hij zegende hen en noemde hen „mens” ten dage, dat zij geschapen werden.*” – Genesis 2:4, 5:2.

Het Essay van Keller waar we uit citeerden is niet gedateerd. We weten dus ook niet hoe lang Keller deze gedachten dan ook al aanhangt. Maar als dit zijn “Evangelie” is, dan moeten we helaas constateren dat het een Evangelie is dat niet overeenkomt met Paulus' Evangelie. Dan moeten we vaststellen dat Keller een Evangelie brengt dat een 'ander' Evangelie is. En helaas geldt ook hier weer -gezien de hoge verkoopcijfers van zijn boeken en zijn brede aanhang onder 'leken' en theologen: “men verdraagt dat zeer wel”...

- i <http://www.timkeller.nl/>
- ii http://nl.wikipedia.org/wiki/Tim_Keller
- iii <http://www.kerknieuws.nl/nieuws.asp?oId=20622>
- iv <http://www.uncommondescent.com/intelligent-design/interview-with-timothy-keller/>
- v http://www.biologos.org/uploads/projects/Keller_white_paper.pdf
- vi Id., pagina 9
- vii Id, pagina 12